

سایت «آقا بزرگ» دوباره راه افتاد

خانه کتاب و ادبیات ایران خبر داد، سایت «آقا بزرگ» پس از ارتقای فنی دوباره در دسترس فهرست نگاران، محققان، نسخه‌شناسان، مصححان و دیگر علاقه‌مندان قرار گرفته است.
سایت «آقا بزرگ» به نشانی **aghabezorg.ir** پایگاه جامع اطلاع‌رسانی کتب خطی است که اطلاعات

کتاب شناختی این

نسخه‌ها را به صورت الکترونیکی در دسترس پژوهشگران، فهرست نگاران و نسخه‌شناسان قرار می‌دهد.
خانه کتاب و ادبیات ایران در مقطعی از زمان به دلیل احساس نیاز در کمبود فضای اطلاع‌رسانی درباره نسخه‌های خطی با همکاری کتابخانه ملی و کتابخانه مجلس شورای اسلامی به راه‌اندازی بانک کتاب‌شناسی نسخه‌های خطی در سایت «آقا بزرگ» اقدام کرد. این سایت شامل ۲۳۰ هزار نسخه خطی در ایران و ۵۰ هزار نسخه مکتوب کهن کشورهای مختلف جهان مانند اروپا، شبه‌قاره و جهان عرب است.

رونمایی از پوستر جشنواره کتاب سال دفاع مقدس

طی نشست‌ای باحضور امیر سرتیپ سهرابی، جانشین رئیس بنیاد حفظ آثار و نشر ارزش‌های دفاع مقدس و گلعلی بابایی، از نویسندگان حوزه‌فرهنگ مقاومت، علی شجاعی صائین از پیش‌کسوتان حوزه کتاب و همچنین رئیس سازمان ادبیات

و تاریخ دفاع مقدس از پوستر بیستمین «جشنواره انتخاب‌بهترین کتاب‌سال

دفاع مقدس» رونمایی می‌شود. طبق اعلام روابط عمومی بنیاد

حفظ آثار و نشر ارزش‌های دفاع مقدس همچنین در این مراسم

«حکم‌دبیر علمی» و «دبیر اجرایی» جشنواره انتخاب بهترین

کتاب سال نیز اهدا خواهد شد.
تعیین سرفصل برنامه‌های ویژه

و عمومی پیش‌بینی شده این جشنواره و اهداف کمی و کیفی آن از جمله موضوع‌های این نشست خواهد بود.

کتابخانه تخصصی ارتباطات و روابط عمومی با ۳۷۰ جلد کتاب در مشهد

سیدناصر نعمتی، رئیس مرکز اطلاع‌رسانی و امور بین الملل شهرداری مشهد گفت: کتابخانه تخصصی ارتباطات وروابط عمومی شهرداری مشهد با ۳۷۰ جلد کتاب تخصصی در حوزه‌های ارتباطات و روابط عمومی، رسانه، تبلیغات و علوم اجتماعی آماده ارائه خدمت به علاقه‌مندان این حوزه است. این نخستین کتابخانه تخصصی ارتباطات و روابط عمومی در استان خراسان رضوی است که در شهرداری مشهد راه‌اندازی شده است.

برگزیدگان اولین جشنواره مطبوعات شرق کشور معرفی شدند

برگزیدگان اولین جشنواره منطقه‌ای مطبوعات شرق کشور به میزبانی استان خراسان جنوبی در ۲ بخش حرفه‌ای و موضوعی معرفی و تجلیل شدند.
براساس رأی هیئت‌داوران در بخش موضوعی (جهش تولید) گزارش الهام مهدی‌زاده از روزنامه شهرآرا (خراسان رضوی) با عنوان «ایست قاجاق به دانش بنیان‌ها» و «فردا عصر سلیمانی است» نوشته غلامرضا بنی‌اسدی از روزنامه شهر آرا (خراسان رضوی) شایسته قدردانی شد.
اولین جشنواره منطقه‌ای مطبوعات شرق کشور یادمان پروفیسور معتمدنژاد سال ۱۳۹۹ با حضور استان‌های خراسان جنوبی، خراسان رضوی، خراسان شمالی، سیستان و بلوچستان، یزد، کرمان و جنوب کرمان آغاز به کار کرد و پس از انتشار فراخوان، مهلت پذیرش آثار تا فروردین ۱۴۰۰ تعیین و به دلیل استقبال رسانه‌ها، این مهلت تا خردادماه تمدید شد.

زین قنبدی

علیرضا حیدری/مدرس ویراستاری

یکی از پرسش‌های همیشگی این است که آیا باید بعد از مضاف یای میانجی نوشته شود یا به صورت همزه در بالای ه، بیاید. نکته اول اینکه این «ی» همزه نیست و یای میانجی است که به آن «سریا» می‌گویند و در کتابت قدیم به صورت همزه یعنی همان یای کوچک در بالای ه، نوشته می‌شد. نکته دیگر اینکه امروز در شیوه‌نوشتن آن اختلاف نظر است.

زنده یاد دکتر حسن ذوالفقاری، مدیر گروه آموزش زبان و ادبیات فارسی فرهنگستان که از مؤلفان کتاب‌های درسی هم بود، در گفت و گویی به این نکته اشاره کرده بود که: «زمانی فرهنگستان «ی» بزرگ میانجی را پذیرفت، اما چون غیر مصوب بود، برگشت به «ی» کوچک که الان در کتاب‌های درسی هم اعمال می‌شود، اما در دوره ابتدایی به دلیل مصالح «ی» بزرگ استفاده می‌شود. ما می‌خواهیم آموزش و پرورش رسم الخط فرهنگستان را در همه کتاب‌ها رعایت کند و ی، میانجی در کتاب‌های ابتدایی را هم به ی، کوچک تبدیل کند،» در هر حال، هر دو شیوه درست است.

❖ پارچهٔ نخ/پارچه‌ی نخی

#زین_قنبدی_پرسی

هم‌ولایتی فردوسی

یادداشتی به مناسبت سالروز درگذشت استاد احمدعلی رجایی خراسانی

علیرضا حیدری/ عضو هیئت علمی بنیاد فردوسی

از جمله نام آورانِی که در حرم‌مطهر حضرت رضا^(ع) آرام‌گرفته‌اند، زنده‌یاد دکتر احمدعلی

رجایی خراسانی است. نام دکتر احمدعلی رجایی بخارایی‌گره‌خورده است با شعر و ادبیات و پژوهش و انجمن‌های ادبی و استادی دانشگاه. استاد رجایی هم‌ولایتی فردوسی (روستای پاژ) است و به‌گفته زنده‌یاد علی باقرزاده «پدرش مزاربان فردوسی بود.»

وقتی به نام حاضران در انجمن ادبی فرخ نگاه می‌کنیم، نام استاد احمدعلی رجایی بخارایی را هم در میان آن بزرگان می‌بینیم. از ایشان شعرهای زیبایی هم به‌یادگار مانده است و به‌گفته برخی در بسیاری از اشعارش، از سبک شعری «ملک الشعرا بهار» تأثیر پذیرفته است. او هم مانند استاد محمود فرخ با شعر نو مخالف بود. به‌گفته شمس الدین حبیب‌اللهی، «ایشان با شعر نو مخالف بود و مثلاً اشعار مرحوم اخوان ثالث را خیلی نمی‌پسندید.» هم ایشان می‌گوید در جلسه‌ای در محفل استاد قهرمان که درخواست شد کس شعر نو بخواند، به دلیل حضور استاد رجایی، کسی جرئت نکرد شعر نو بخواند. کارنامه درخشان دکتر رجایی چه در پژوهش

و چه مدیریت‌های مختلف علمی و استادی دانشگاه، گواهی بر تأثیرگذاری ایشان است که مهم‌ترین آن ریاست دانشکده ادبیات مشهد بوده است. تدریس متونی چون شاهنامه، تاریخ بیهقی، دیوان حافظ، چهارمقاله و سفرنامه ناصر خسرو همواره در ذهن و ضمیر شاگردان او باقی‌مانده است. کرسی اقبال‌شناسی در دانشگاه مشهد پیش نهاد او بود و خود نیز اقبال را تدریس می‌کرد. ریاست امور فرهنگی آستان قدس رضوی، تدریس در مدرسه عالی ادبیات و دوره دکتری زبان و ادبیات فارسی دانشگاه تهران، همکاری با بنیاد فرهنگ ایران و اجرای برنامه‌های رادیویی «شناختی‌نواز شاهنامه» را هم می‌شود به این موارد افزود. خوب است بدانیم که مجله دانشکده ادبیات دانشگاه مشهد در بهار ۱۳۴۴ و در دوره ریاست ایشان بر دانشکده، بنیاد گذاشته شد. در دوره ریاستش بر امور فرهنگی آستان قدس در معرفی و نشر قرآن‌های خطی کوشید و سازمان فرهنگ‌نامه قرآنی را بنیان نهاد، ازین‌رو، او را «کاشف ترجمه‌های پارسی اشعار حافظ» لقب داده‌اند. «فرهنگ عرفانی اشعار حافظ» او را در زمره حافظ‌پژوهان قرار داد و معتقد بود که حافظ در ادبیات، مانند میناگری است که صدها طرح، رنگ، مفهوم و حماسه را با مهارتی کم‌نظیر در کنار هم نهاده و ترکیبی شگرف از شعر، شعور و هنر را به وجود آورده است. چنان که اگر

کسی صدها بار اشعار حافظ را بخواند در مطالعه دوباره آن نیز به زیبایی‌های نابیی پی می‌برد و مسرور می‌شود. مرحوم محمد عظیمی در خاطراتش می‌گوید: «وقتی «علم» به دانشگاه مشهد آمد و از کندی پیشرفت دانشگاه مشهد انتقاد کرد، مرحوم رجایی در پاسخی جسورانه گفت: چون بیشتر به دانشگاه پهلوی شیراز می‌رسید، ظاهراً چند ماه پس از این اظهار نظر، حکم بازنشستگی ایشان را زدند!» دکتر ژاله آموزگار در مراسم گرامیداشت او به خوبی

شبه‌باشاهانه فردوسی

تعبیر می‌شود و می‌گوید: «همان گونه که بدون چشم نمی‌توان جهان را به شادی گذراند، بدون تعقل درست نیست بهره‌ای از زندگی نمی‌توان برد.» سپس به حدیث معروف نبوی اشاره می‌کند: «نخستین آفریده خدا عقل است.» بعد از آن ادامه می‌دهد: «عقل نگهبان جان و پاسبان سه

عضو چشم و گوش و زبان است تا نیروی شناخت ما را به راه درست راهنمایی کند و مانع شود از اینکه

اهمیت این مفهوم تصریح شده است. هم از این رو هم به دلایل بسیار دیگر است که فردوسی را «حکیم» و «خردمند» می‌دانیم و در این باره کسی را در تاریخ ادبیات و فرهنگ ایران هم سنگ‌اونمی‌شناسیم. در این سه بیت از دیباچه شاه‌نامه نیز فردوسی در ستایش «خرد» سخن گفته‌است. او «خرد» را

«چشم‌جان» یعنی راهنمای حقیقی انسان می‌داند یعنی همان مفهوم که در فرهنگ‌ما به «چشم‌بصیرت»

دکتر یوسف بینا

حس می‌کنم منجی کتاب هستم

از شب، دست مردم روشن است، هر چند نمی‌توان این را با قطعیت گفت: «البته به تازگی در نشستی از برخی نویسندگان نکته جالبی شنیدم که با آمدن تلویزیون، رادیو منسوخ نشد و کهن الگوها باز ما را به سمت کتاب سوق می‌دهد و کتاب هرگز منسوخ

کرد. لبافی چند روز پیش با خبرگزاری کتاب ایران گفت و گوی مفصّلی کرد و گفت: مشکل اصلی تبلیغ کتاب، نه تبلیغات که دستگاه‌های تبلیغاتی است. در واقع او معتقد است حال‌امدت هاست که دیگر به جای کتاب نورگوشی‌های همراه است که تا پاسی

برخی از دانشجویان را دید، راه نصیحت در پیش گرفت که نترسید، اگر می‌خواهید پیشرفت کنید باید کار کنید، مراد در نظر بگیرد هم دوره لیسانس دانشکده حقوق را تمام کردم و هم زمان رشته ادبیات فارسی را ادامه دادم، با سخت‌گیرترین استادان کار کردم، تا به اینجا رسیدم، می‌بینید که هیچ طوری نشدم، واکنش شیطنت آمیز جوانی از پشت سرم به‌گوش رسید؛ دیگر می‌خواستید چه شود به جای یک عینک، دو عینک را جابه‌جای کنید!»،

چشم‌ما به دیدن بد و گوش‌ما به شنیدن بد و زبان‌ما به گفتن بد گرایش یابند که هرچه از بد و نیک به‌ما می‌رسد از این سه عضو است. «نکته در خور تأمل در این سه بیت آن است که فردوسی با بیان حکیمانه خویش طوری «خرد» را توصیف کرده است که هم راهنمای روحی و روانی انسان هاست و هم جسم انسان را به نیکی هدایت می‌کند و در این توصیف جسم‌وجان انسان در راستای سعادت‌مندی او همراه و درهم تنیده هستند.

نمی‌شود، بلکه فقط جای خود را عوض می‌کند. به‌نظرم الان در دوران شوک هستیم و دوباره همه چیز به حالت قبل برمی‌گردد و این فناوری‌ها هم باز عادی خواهند شد.» او در این گفت‌وگو در پاسخ به این سؤال که ترویج کتاب و کار کردن در این حوزه با همه فضاها و سختی‌هایش چه حسی دارد؟ گفت: «بهترین انرژی را همیشه از نویسندگان می‌گیرم، حس می‌کنم منجی آن‌ها شده‌ام، حس خوبی است. ورود به گوشه و کنار اتاق هایشان، دفاتر تاریک انتشاراتی‌ها و... احساس می‌کنم خستگی‌شان را برطرف می‌کنم. یک مهربانی توأم است. آن‌ها هم همیشه با من به خوبی رفتار می‌کنند، با هم دوست می‌شویم و همراه می‌شویم. سالیان سال است هم قدم آن‌ها هستم، موهایمان باهم سفید شده است، با هم و دست در دست هم در قاب تلویزیون بوده‌ایم و فکر می‌کنم هر وقت دوره کاری ام تمام‌شود، دل‌تنگ‌شان خواهم شد. شاید هم من خودم را جدی گرفته‌ام، اما همین حس خوب و لوبه اشتباه را دوست دارم.»

لبافی می‌گوید کتاب‌های سیاسی را دوست ندارد

و البته نیازی هم به تبلیغ ندارد، چون مخاطب خودش را دارد. از آن طرف معتقد است نباید خیلی

از کتاب‌های عامه‌پسند غافل شد، چون آن‌ها می‌توانند پلی باشند برای اینکه مخاطب کارهای

جدی تر بخواند و وارد دنیای جدی تری شود.

زندگی روزمره اغلب ما آکنده از اموری است که ذهن‌مان را مشغول می‌کند، اما هر از چند گاه می‌بینیم مسائل روزمره را کنار گذاشته و در فکر فرو رفته‌ایم که اصلاً چه خبر است و این همه، برای چیست؟ آن گاه شاید پرسش‌های بنیادینی در ذهن‌مان طرح شود که در شرایط عادی توجهی به آن‌ها نمی‌کنیم. این وضعیت ممکن است در هر جنبه‌ای از زندگی پیش بیاید. چنین پرسش‌هایی ممکن است به‌طور فزاینده‌ای آدم را گرفتار کند. برایان مکی از قول «افلاطون» می‌نویسد: «فلسفه از شگفتی و حیرت آغاز می‌شود.» برایان مکی بی‌شک یکی از تأثیرگذارترین چهره‌های چند دهه اخیر بود. اولین کسی که توانست با ساخت برنامه‌های تلویزیونی پای فلسفه را به پر بیننده‌ترین ساعت‌های تلویزیون اروپا باز کند. برایان مکی را به دلیل نوشتن کتاب‌های فلسفی دقیق و روشنی که همه‌فهم هستند می‌ستایند. یکی از محبوب‌ترین آثار او در این باره همین کتاب مصور «داستان فلسفه» است. پرفسور برایان مکی با این ایده که «همه انسان‌ها طبیعتاً می‌خواهند بدانند»، تاریخ ۲۵۰۰ ساله فلسفه غرب را با دقت و جزئیات شرح داده است و از قدیمی‌ترین چهره‌های فلسفه تا اندیشمندان جدید را با ساده‌ترین زبان ممکن به خوانندگان‌ش معرفی کرده‌است.

داستان شگفتی و حسرت

معرفی کتاب

درگیری‌ها در شبه‌قاره بی‌قرار

«شبه‌قاره بی‌قرار: روایتی از پاکستان، کشمیر، هند و درگیری‌ها»، روایت نزاع کهنه و ناتمام دو کشور هند و پاکستان بر سر کشمیر است، هند و پاکستان یک شبه‌قدرت‌هایی هسته‌ای نشدند؛ آن‌ها پیش از ۱۹۹۸ هم توان هسته‌ای اعلام نشده داشتند و بعد از آن هم سال‌ها مشغول به‌سازی این توان بودند. حتی در کوتاه‌مدت به نظر می‌رسید که آن‌ها مایش‌ها، به مثابه ر ویدادهایی کلیدی در جنگ بزرگ جنوب آسیا، به نفع پاکستان تمام شده‌اند. پاکستان، با سلاح‌های هسته‌ای برتری مساحتی هند را خنثی کرده‌ند، در مقایسه با چین، ضعیف‌باقی ماند؛ اما همان‌طور که هند و پاکستان بعدتر نشان دادند، سلاح‌های هسته‌ای به‌خودی‌خود کشورها را ضعیف‌تر یا قوی‌تر نمی‌کنند. این به چگونگی ادراک شدن این سلاح‌ها، چگونگی بهره‌گیری از تهدید استفاده از آن‌ها و زمینه وسیع‌تر سیاسی و دیپلماتیک و اقتصادی بستگی دارد. مایو ام‌ک‌اند، خبرنگار ارشد رویترز که سال‌ها مسئول اخبار جنوب آسیا بوده است، در این کتاب با روایتی گیرا گزارش می‌کند که چگونه سیاست‌های مختلف هند و پاکستان این نزاع را به این سو و آن سو کشانده است.

این کتاب را می‌توان به‌عنوان یک منبع ارزشمند برای درک عمیق‌تر از پیچیدگی‌های منطقه جنوب آسیا و نقش‌آفرینی‌های قدرت‌های منطقه‌ای در این منطقه در نظر گرفت.